

اتحاد بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان
ISFAHAN CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

بررسی فرصت‌های تجارت بین الملل با کشور قطر

تهیه و تنظیم:

واحد بازاریابی و روابط بین الملل

آذرماه ۱۳۹۹

شناسنامه پژوهش

نام پژوهش : گزارش «بررسی فرصت‌های تجارت بین‌الملل با کشور قطر»

کد شناسایی : ۲۱۱۲۱۹۹۰۹۱۶

تهیه و تنظیم : واحد بازاریابی و روابط بین‌الملل

پژوهشگر: صادق صابری، الهام عباسی، فاطمه نورشرق

انتشارات : واحد بازاریابی و روابط بین‌الملل

نوبت چاپ : ۱

قیمت : -

تاریخ انتشار: آذرماه ۹۹

صاحب امتیاز: اتفاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان ۱۳۹۹

۱ مقدمه

قطر با ۲/۷ میلیون نفر جمعیت، در جنوب غربی قاره آسیا، در شرق شبه‌جزیره عربستان و در بخش جنوبی خلیج فارس واقع شده است. پایتخت این کشور دوحه است و مرز مشترک زمینی با عربستان سعودی، و مرز آبی با کشورهای ایران، کویت، عراق، عربستان، بحرین و امارات متحده عربی دارد.

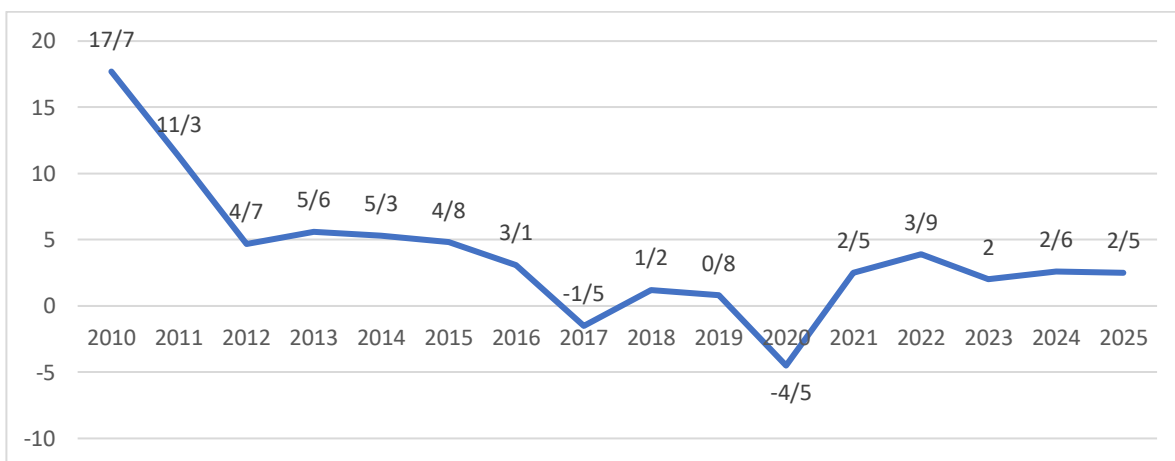
قطر به صورت امارتی مطلقه و ارثی از میانه سده ۱۹ میلادی توسط خاندان آل ثانی فرمانروایی می‌شود. قبل از کشف نفت خام، قطر عمدتاً به خاطر شکار مروارید و تجارت دریایی شناخته می‌شد. این کشور تا سال ۱۹۷۱ تحت‌الحمایه بریتانیا بود. پس از استقلال در سال ۱۹۷۱ به سبب درآمدهای سرشار نفتی و گاز طبیعی، این کشور تبدیل به یکی از ثروتمندترین کشورهای منطقه شد. تمام موقعیت‌های حساس حکومتی در قطر توسط خاندان آل ثانی یا افراد نزدیک آنان اداره می‌شود. این کشور از سال ۱۹۹۲ روابط نظامی گسترده با ایالات متحده دارد. قطر دارای ذخایر گسترده گاز طبیعی است. مجله فوربز قطر را ثروتمندترین کشور جهان معرفی کرده است. قطر بالاترین شاخص توسعه انسانی بین کشورهای جهان عرب را داراست. این کشور بالاترین درآمد سرانه را در جهان دارد.

مساحت قطر حدود ۱۱۵۷۱ کیلومتر مربع اعلام شده است. مردم کشور قطر به زبان عربی صحبت می‌کنند اما در دانشگاه‌ها و فضای کاری، زبان انگلیسی دومین زبان رایج در قطر محسوب می‌شود. واحد پول در کشور قطر ریال اعلام شده است. آب و هوای کشور قطر بیابانی و گرم و خشک است و زمستان‌های این کشور نیز خنک اعلام شده است، در کشور قطر توده‌های هوای سودانی دیده می‌شود، باران در این فصل به صورت سیل آسا وجود دارد، تابستان‌های قطر بسیار گرم و شرجی است؛ به طور کلی ماه‌های فروردین و اردیبهشت و فصل پاییز بهترین زمان برای سفر به کشور قطر محسوب می‌شود. در این کشور فضای گردشگری زیادی وجود دارد، به طوری که با سلیقه‌های مختلف سازگار است، شرایط برای زندگی در قطر به طور دقیق فراهم شده است و اینطور که شواهد نشان می‌دهد مردم این کشور بسیار مهمان‌نواز و مهربان هستند. کشور قطر، بیابانی است اما هنوز هم در برخی از بخش‌های این کشور فضای سبز زیادی دیده می‌شود.

۲ اقتصاد

قطر صادر کننده برجسته گاز طبیعی مایع در جهان است و سومین ذخایر بزرگ گاز جهان را در اختیار دارد (۱۶ درصد از کل جهانی تخمین زده می شود). بنابراین اقتصاد قطر به شدت در صنعت گاز متمرکز شده است که دو سوم از تولید ناخالص داخلی آن و تقریباً ۸۰٪ از درآمد صادراتی را تشکیل می دهد. مانند سایر پادشاهی های خلیج فارس، قطر از سال ۲۰۱۴ با کاهش جهانی قیمت نفت روبرو بوده است. براساس پیش بینی های صندوق بین المللی پول از ۱۴ آوریل ۲۰۲۰، با توجه به شیوع COVID-19، رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۰ به ۴/۵- درصد کاهش می یابد و پیش بینی می شود مجدداً در سال ۲۰۲۱ مشروط بر بهبود اقتصادی جهانی پس از همه گیری کرونا و رونق مورد انتظار در بخش خدمات پیش از برگزاری جام جهانی فیفا ۲۰۲۲، به رشد ۲/۵ درصد خواهد رسید.

نمودار (۱): نرخ رشد اقتصادی کشور قطر طی ۲۰۲۵-۲۰۱۰ - درصد

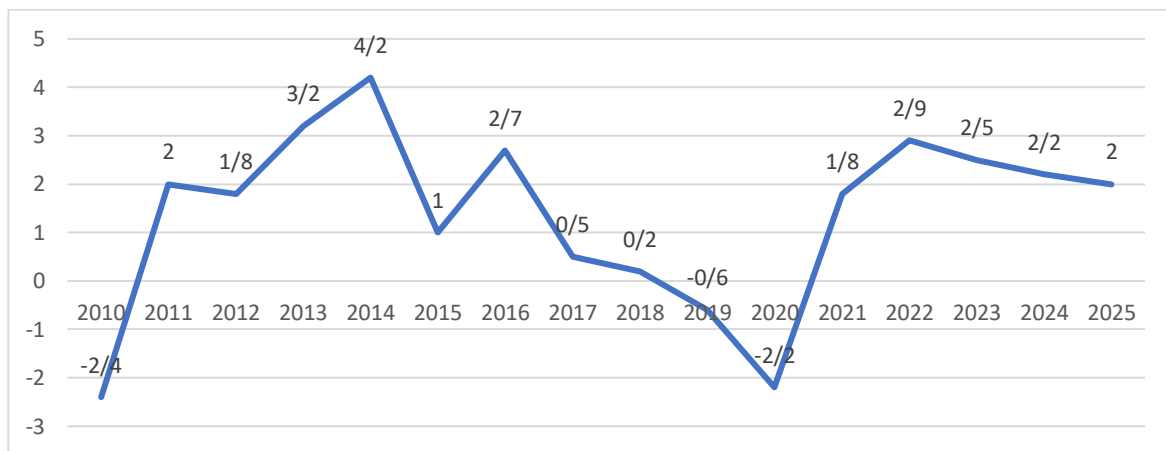
منبع: صندوق بین المللی پول (IMF)

بعد از سه ماهه اول سال ۲۰۱۹ با افزایش هزینه های دولت، به ویژه در رابطه با دستمزدها در بخش دولتی، اقتصاد قطر سریعتر رشد کرد. این امر به همراه اتمام مهمترین پروژه های زیربنایی و ساختمانی در رابطه با جام جهانی فوتبال، به شکوفایی اقتصاد که در اواخر سال نشانه هایی از کندی را نشان می داد، کمک کرد. با این وجود، تخمین زده می شود بدهی عمومی دولت در سال ۲۰۱۹، از ۴۸٫۶ درصد در سال گذشته، به ۵۳٫۲ درصد از تولید ناخالص داخلی برسد. قطر برای کاهش وابستگی خود به بخش هیدروکربن ها در حال اجرای یک برنامه متنوع سازی اقتصادی است و در دسامبر سال ۲۰۱۸ این کشور اعلام کرد که اوپک را در ژانویه ۲۰۱۹ ترک خواهد. پروژه های جدید در زیرساخت ها و ارتباطات از راه دور برنامه ریزی شده اند و پروژه های مختلف ساختمانی در حال آماده سازی برای جام جهانی در سال ۲۰۲۲ هستند.

۲,۱ نرخ تورم

نرخ تورم قطر از سال ۲۰۱۶ روند کاهشی داشته و در سال ۲۰۲۰ به ۲/۲- درصد رسیده است. طبق پیش بینی های صندوق بین المللی پول تورم قطر در سال ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ صعودی خواهد بود و به ۲/۹ درصد خواهد رسید و سپس از سال ۲۰۲۲ تا سال ۲۰۲۵ مجدداً روند نزولی خواهد داشت.

نمودار (۲): روند نرخ تورم در قطر-درصد

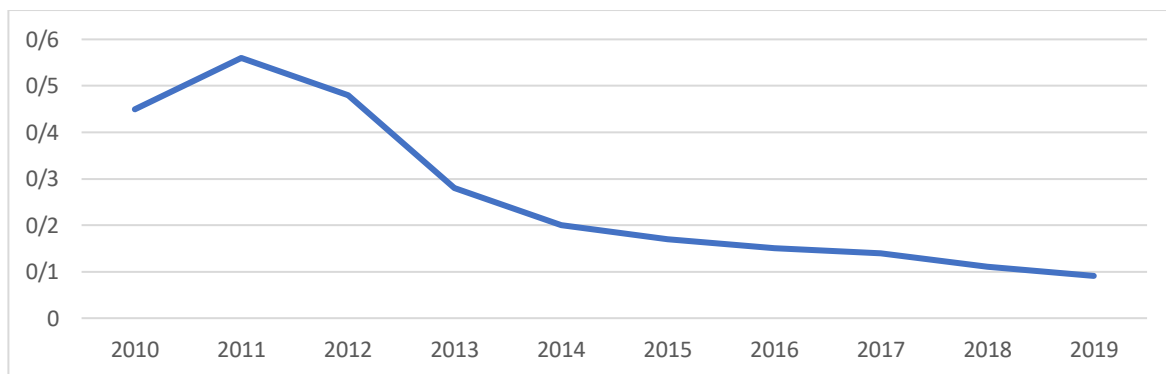

منبع: صندوق بین المللی پول (IMF)

۲,۲ نرخ بیکاری

براساس گزارش بانک جهانی، نرخ بیکاری نزدیک به صفر است. اداره برنامه ریزی و آمار قطر (PSA) نرخ بیکاری ۰,۱٪ را در سه ماهه سوم سال ۲۰۱۹ تخمین زده است که کمترین میزان در جهان است.

نمودار (۳): روند نرخ بیکاری در قطر-درصد

منبع: بانک جهانی

۲,۳ بخش‌های اصلی صنعت قطر

بخش کشاورزی قطر به دلیل اقلیم کشور و نبود زمین قابل کشت بسیار محدود می‌باشد و تخمین زده می‌شود که تنها ۰,۲٪ از تولید ناخالص داخلی را تشکیل دهد و باعث اشتغال ۱,۲٪ از نیروی کار می‌شود.

اقتصاد قطر مبتنی بر بخش‌های نفت و گاز طبیعی است، ذخایر گاز طبیعی ۱۳٪ از ذخایر کل جهان را تشکیل می‌دهد، در حالی که اثبات شده ذخایر نفت از ۲۵ میلیارد بشکه فراتر رفته و این بدان معناست که تولید می‌تواند تقریباً ۵۶ سال در سطح فعلی ادامه یابد. صنعت گاز طبیعی مایع (LNG) قطر، ده‌ها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی جذب کرده و قطر را به بزرگترین صادرکننده این کالا در جهان تبدیل کرده است. قطر به عنوان موتور اصلی اقتصادی کشور و منبع درآمد دولت، بسیار وابسته به بخش نفت و گاز است، بنابراین پس از افت قیمت کالاها در سال‌های اخیر، سعی در تنوع بخشیدن به اقتصاد خود داشت و عمدتاً بر روی بخش‌های تولید، ساخت و ساز و سایر بخش‌ها تمرکز داشته است. با توجه به آماده‌سازی برای جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲، بخش ساخت و ساز به طور خاص رونق دارد. در کل، بخش صنعت ۶۱,۱٪ از تولید ناخالص داخلی و ۵۴,۵٪ اشتغال را به خود اختصاص می‌دهد.

خدمات	صنعت	کشاورزی	تفکیک فعالیت اقتصادی توسط بخش
44.3	54.5	1.2	اشتغال بر اساس بخش (در درصد کل اشتغال)
n/a	61.1	0.2	ارزش افزوده (در درصد تولید ناخالص داخلی)
n/a	1.3	8.3	ارزش افزوده (تغییر٪ سالانه)

۲,۴ شاخص‌های سهولت کسب و کار

جدول (۲) شاخص‌های سهولت کسب و کار کشور قطر را بر اساس گزارش کسب و کار (۲۰۱۹) نشان می‌دهد. در این گزارش بانک جهانی وضعیت سهولت انجام کسب و کار در ۱۹۰ کشور و در ۱۰ حوزه شامل: شروع کسب و کار، دریافت مجوزهای ساخت، دریافت برق، ثبت مالکیت، دریافت اعتبار، حمایت از سرمایه‌گذاران خرد، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، اجرای قراردادها، حل و فصل ورشکستگی و مقررات بازار کار را مورد بررسی قرار داده است. مطابق با گزارش کسب و کار ۲۰۱۹ رتبه قطر ۷۷ بوده است

جدول (۲): شاخص‌های سهولت کسب و کار بر اساس گزارش کسب کار (۲۰۱۹)

رتبه ایران	رتبه قطر	مولفه‌ها
۱۷۸	۱۰۸	شروع کسب و کار
۷۳	۱۳	دریافت مجوزهای ساخت
۱۱۳	۴۹	دریافت برق
۷۰	۱	ثبت مالکیت
۱۰۴	۱۱۹	دریافت اعتبار
۱۲۸	۱۵۷	حمایت از سرمایه‌گذاران خرد
۱۴۴	۳	پرداخت مالیات
۱۲۳	۱۰۱	تجارت فرامرزی
۹۰	۱۱۵	اجرای قراردادها
۱۳۳	۱۲۳	حل و فصل ورشکستگی

منبع: doing business.

۲.۵ شاخص‌های جهانی رقابت پذیری

جدول (۳) عملکرد اقتصادی قطر را به لحاظ مهمترین شاخص‌های جهانی رقابت پذیری در سال ۲۰۱۹ نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات این جدول کشور قطر به لحاظ شاخص رقابت پذیری در بین ۱۴۱ کشور حائز رتبه ۲۹ بوده است.

جدول (۳): عملکرد اقتصادی قطر به لحاظ مهمترین شاخص‌های جهانی رقابت پذیری

شاخص رقابت پذیری	نهادها	ساختار	پذیرش ICT	پایداری اقتصاد کلان	سلامت	مهارت	بازار محصولات	بازار نیروی کار	سیستم مالی	اندازه بازار	پویایی کسب و کار	قابلیت نوآوری
۲۹	۳۵	۲۴	۸	۴۰	۳۹	۴۰	۱۳	۴۷	۲۲	۵۳	۳۹	۳۸

منبع: گزارش رقابت‌پذیری جهانی، ۲۰۱۹

۳ روند مبادلات تجاری قطر

۳.۱ روند مبادلات تجاری قطر

جدول (۴) روند مبادلات تجاری کشور قطر با جهان را از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸ نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات این جدول تراز تجاری قطر با جهان همواره مثبت بوده است.

جدول (۴): روند مبادلات تجاری قطر با جهان (میلیارد دلار)

سال	صادرات قطر به جهان	واردات قطر از جهان	تراز تجاری
2012	117/7	32/5	94/2
2013	136/8	27	109/8
2014	131	38	93
2015	77	28	49
2016	57	32	25
2017	63	27	36
2018	84	32	52
2019	70	31	39

منبع: www.tpo.ir

۳،۲ مهم‌ترین اقلام مبادله شده با جهان

جدول (۵) مهم‌ترین کالاهای صادر شده از قطر به جهان در سال ۲۰۱۹ را نشان می‌دهد، که بر اساس این جدول گاز طبیعی مایع و روغن‌های نفتی از عمده اقلام صادراتی این کشور بوده است.

جدول (۵): مهم‌ترین اقلام صادراتی به جهان ۲۰۱۹

ارزش (میلیون دلار)	نام کالا	ردیف
۲۸۵۷۱	گاز طبیعی، مایع	۲۷۱۱۱۱
۱۸۲۹۴	روغن‌های نفتی و روغنهای حاصل از مواد معدنی قیر، نفت خام	۲۷۰۹۰۰
۴۶۸۲	روغن‌های سبک و فرآورده‌های نفتی، مواد معدنی نفتی یا قیر طبیعی	۲۷۱۰۱۲
۴۱۳۶	روغن‌های متوسط و فرآورده‌های نفتی یا مواد معدنی قیر، فاقد بیودیزل	۲۷۱۰۱۹
۲۹۴۶	پروپان مایع	۲۷۱۱۱۲
۱۶۱۷	بوتانهای مایع	۲۷۱۱۱۳
۱۴۵۳	اوره	۳۱۰۲۱۰
۱۲۰۸	آلیاژهای آلومینیوم	۷۶۰۱۲۰
۸۷۰	پلی اتیلن با وزن مخصوص بیشتر از ۴۵	۳۹۰۱۱۰
۶۶۵	پلی اتیلن با وزن مخصوص مساوی یا کمتر از ۴۵	۳۹۰۱۲۰

منبع: www.tpo.ir

جدول (۶) مهم‌ترین کالاهای وارداتی به قطر از جهان را بر اساس ارزش صادراتی در سال ۲۰۱۹ گزارش می‌کند. مطابق با اطلاعات جدول (۶) هواپیماها، جواهرات و قطعات و توربوجت سه کالا با بیشترین ارزش وارداتی به قطر بوده‌اند.

جدول (۶): مهم‌ترین اقلام وارداتی از جهان ۲۰۱۹

ارزش (میلیون دلار)	نام کالا	ردیف
۲۵۶۲	هواپیماها و سایر هواپیماهای دارای وزن بیشتر از ۱۵۰۰۰ کیلوگرم به استثنای هلیکوپتر	۸۸۰۲۴۰
۱۷۳۲	جواهرات و قطعات آن از فلز گرانبها به غیر از نقره	۷۱۱۳۱۹
۱۳۴۵	توربوجت	۸۴۱۱۱۲
۸۸۳	وسایل نقلیه موتوری که برای حمل و نقل افراد طراحی شده‌اند	۸۷۰۳۲۴

۸۲۲	دستگاه های رادار	۸۵۲۶۱۰
۵۹۵	روغن های متوسط و فرآورده های نفتی یا مواد معدنی قیر، فاقد بیودیزل	۲۷۱۰۱۹
۵۱۹	لوله خطی از نوعی که برای خطوط لوله نفت یا گاز استفاده می شود	۷۳۰۵۱۱
۴۸۳	هلیکوپترها	۸۸۰۲۱۲
۴۷۹	بخش هایی از ماشین آلات و دستگاه های برقی، دارای کارکردهای فردی	۸۵۴۳۹۰

منبع: www.tpo.ir

۳,۳ مبادلات تجاری با ایران

جدول (۷) روند تجارت دوجانبه ایران و قطر را طی ۱۳۹۸-۱۳۹۲ نشان می دهد. مطابق با جدول (۷) تراز تجاری ایران و قطر طی سال های ۱۳۹۲-۱۳۹۸ همواره مثبت بوده است.

جدول (۷): روند تجارت دوجانبه ایران قطر (میلیون دلار)

سال	صادرات ایران به قطر	واردات ایران از قطر	تراز تجاری
۹۲	۹۷	۱۸	+۷۹
۹۳	۷۸	۱۹	+۵۹
۹۴	۱۴۷	۳	+۱۴۴
۹۵	۱۰۳	۱۰	+۹۳
۹۶	۲۴۱	۲۳	+۲۱۸
۹۷	۲۳۰	۱۸	+۲۱۲
۹۸	۲۳۴	۱۳	+۲۲۱

منبع: www.tpo.ir

۳,۴ مهم ترین کالاهای مبادله شده ایران و قطر

جدول (۸): کالاهای صادراتی از ایران به قطر بر اساس ارزش صادراتی در سال ۱۳۹۸

ارزش (میلیون دلار)	کالا	کد تعرفه (HS Code)	ردیف
۲۵	شمش آهن و فولاد	۷۲۰۶۱۰۰۰	۱
۱۹	گوجه فرنگی	۰۷۰۲۰۰۰۰	۲
۱۷	محصولات نیمه تمام از آهن و فولاد	۷۲۰۷۱۱۹۰ ۷۲۰۸۳۹۰۰	۳

۱۲	میله های آهنی یا فولادی	۷۲۱۳۹۱۹۰ ۷۲۰۷۱۹۰۰	۴
۷	هندوانه	۰۸۰۷۱۱۰۰	۵
۶	کلم گلم	۰۷۰۴۱۰۰۰	۶
۶	ماهی های قشردار	۰۳۰۶۳۵۹۰	۷
۵	سیمان	۲۵۲۳۲۹۰۰	۸
۵	پسته	۰۸۰۲۵۱۰۰	۹
۵	کف پوش	۵۷۰۲۹۲۰۰	۱۰

منبع: www.tpo.ir

جدول (۹): کالاهای وارداتی ایران از قطر بر اساس ارزش در سال ۱۳۹۸

ارزش (میلیون دلار)	کالا	کد تعرفه (HS Code)	ردیف
۱/۸	دستگاههای پردازش عددی	۸۴۷۱۵۰۹۰	۱
۱/۲	دستگاههای حافظه بجز دیسک خوان نوری	۸۴۷۱۷۰۹۰	۲
۱/۳	محصولات آهنی و فولادی	۷۲۱۰۶۹۰۰ ۷۲۱۹۳۳۰۰	۳
۱/۱	هلیم گاز	۴۲۸۰۴۲۹۹۰	۴
۶/۰	چرثقیل	۸۴۲۶۴۹۰۰	۵
۰/۵	سوزن های کانترها و کانول ها	۹۰۱۸۳۹۲۹	۶
۰/۵	لوله جوش داده شده	۷۳۰۶۴۰۱۰	۷
۰/۴	سپر و اجزاء و قطعات آن	۸۷۰۸۱۰۱۰	۸
۰/۳	موتوری نقلیه وسایل	۸۷۰۳۲۲۹۰	۹

۰/۳	همراه تلفن گوشی	۸۵۱۷۱۲۱۰	۱۰
-----	-----------------	----------	----

منبع: www.tpo.ir

۳،۵ شرکای تجاری

بر اساس اطلاعات منتشر شده توسط ITC، ۱۰ شریک عمده تجاری قطر در جدول (۱۰) معرفی شده‌اند.

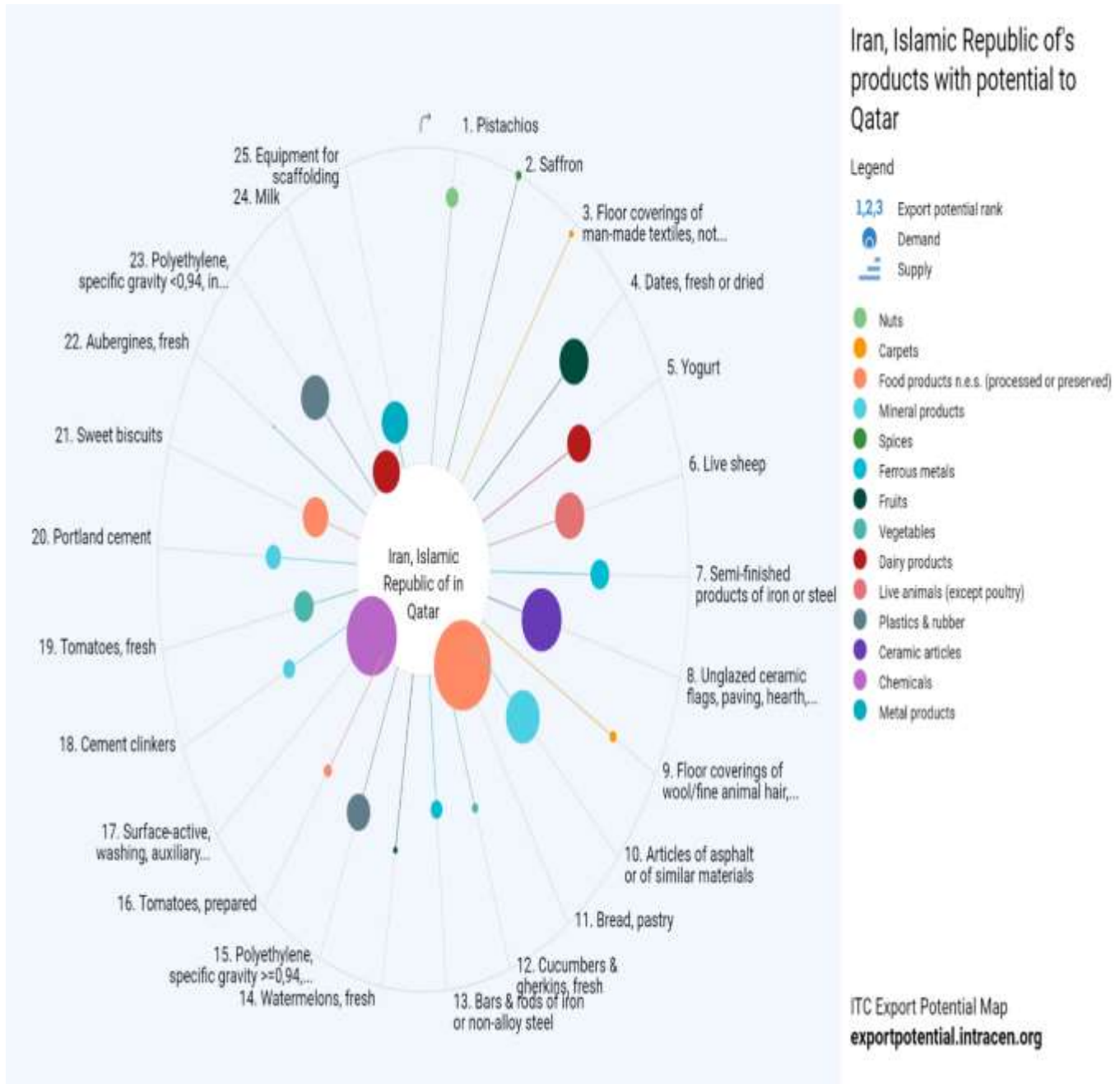
جدول (۱۰): شرکای عمده تجاری کشور قطر ۲۰۱۹

رتبه	واردکنندگان	صادرات قطر به سایر کشورها (میلیارد دلار)	رتبه	صادرکنندگان	واردات قطر از سایر کشورها (میلیارد دلار)
1	ژاپن	۱۳/۵	1	آمریکا	۵/۴۴
2	کره جنوبی	۱۱/۳	2	چین	۳/۴۸
3	چین	۹	3	آلمان	۲/۰۸
4	هند	۸/۸	4	انگلستان	۱/۹۳
5	سنگاپور	۵/۵	5	هند	۱/۵۰
6	تایلند	۲/۸	6	ایتالیا	۱/۲۵
7	چین تایپه	۲/۳	7	ترکیه	۱/۲۰۰
8	پاکستان	۱/۹	8	عمان	۰/۹۹۵
9	انگلستان	۱/۸	9	ژاپن	۰/۸۶۷
10	ایتالیا	۱/۴	10	فرانسه	۰/۸۵۴

منبع: www.trademap.org

۳,۶ کالاهای دارای پتانسیل صادرات از ایران به کشور قطر

محصولات با بیشترین پتانسیل صادرات از جمهوری اسلامی ایران به قطر شامل پسته، زعفران، کف پوش و منسوجات است، جمهوری اسلامی بالاترین ظرفیت تأمین زعفران را دارد. نان و شیرینی محصولی است که بیشترین تقاضا را در قطر دارد.

۴ تحلیل روابط اقتصادی بر اساس کالا

۴,۱ مواد غذایی

1- تحلیل وضعیت گذشته

مهمترین و با اولویت ترین کالای مورد نیاز قطر از ابتدای بحران، مواد غذایی با زیر گروه‌های مختلف آن بوده و می‌باشد. کشور قطر بدلیل نداشتن تولید داخلی قابل توجه، همچنان تمام مواد غذایی مورد نیاز خود را وارد می‌کند و بحران قطر سبب شد تا نگاه وارد کنندگان این کشور به نزدیک ترین مبداء وارداتی از جمله کشورمان دوخته شود.

قطر به دلیل شرایط جغرافیایی و آب و هوایی، صنعت کشاورزی و دامپروری قابل توجهی ندارد و وابستگی زیادی به واردات دارد. این کشور در مجموع و سالیانه حدود سه میلیارد دلار مواد غذایی وارد می‌کند. لبنیات، میوه و سبزیجات در راس نیازهای بازار قطر بوده و ضمناً شرکت های ایرانی دارای مزیت تولید در این بخش ها می‌باشند که بدلیل نزدیکی جغرافیایی موفق شده اند سهم کوچکی از بازار قطر را بدست آورند.

2- تحلیل وضعیت موجود:

بر اساس آخرین برآوردهای صورت گرفته طی سه سال گذشته، وزارت شهرداری و محیط زیست قطر که عهده دار وزارت کشاورزی این کشور می‌باشد با همکاری وزارت تجارت و صنعت با اجرای پروژه‌هایی گسترده ای و در راستای تحقق اهداف "استراتژی ملی امنیت غذایی این کشور"، توانستند تنها بخش کوچکی از نیازهای خود به انواع مواد غذایی و محصولات کشاورزی را برطرف نمایند. این درحالی است که نیاز این کشور به واردات انواع مواد غذایی همچنان به قوت خود باقی است.

۴,۲ کالاهای ساختمانی

بخش قابل توجهی از کالاهای ساختمانی و مصالح مورد استفاده در ساخت و ساز در کشور قطر از طریق واردات از بازارهای خارجی فراهم می‌گردد. برآوردهای صورت گرفته نشان می‌دهند که بیش از ۸۰٪ از گروه کالایی مذکور، خارج از این کشور تامین می‌گردند.

1- تحلیل وضعیت گذشته

دومین گروه کالای مهم برای شرکت های قطری، تامین انواع مواد ساختمانی (انواع کاشی و سرامیک، روشنایی، تهویه هوا، یراق آلات، کابل های مسی، شیشه، کلید و پریز و ...) و مصالح مورد استفاده در صنعت ساخت و ساز (سیمان، کلینکر، گچ، گابرو، سنگ ساختمانی) است. قطر در خلال سال های اخیر به دلیل انجام ساخت و سازهای بسیار وسیع، نیاز شدیدی به واردات این نوع گروه کالایی داشته و در مقابل، بدلیل وجود معادن و منابع بسیار بزرگ در بخش های جنوبی کشورمان، مزیت بالایی در اختیار شرکت های تولید کننده ایرانی قرار گرفت که توانستند در طی این مدت بخشی از بازار مواد و کالاهای ساختمانی و همچنین مصالح مرتبط با صنعت ساخت و ساز این کشور را از آن خود نمایند.

از طرف دیگر برگزاری جام جهانی ۲۰۲۲ در قطر با بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار پروژه ساختمانی و زیرساخت ها بیشترین فشار را بر بودجه این کشور وارد نمود. کاهش درآمدهای نفتی، سبب کاهش تزریق نقدینگی و وام دهی توسط بانک های دولتی به پروژه های کوچک و متوسط شده است. این در حالی است که ۸۰٪ مواد، کالاها و مصالح ساختمانی مورد نیاز قطر از خارج از کشور تامین می شد. شرکت های ایرانی تاکنون در این گروه های کالایی نیز موفق شده اند کالاهای اساسی ساختمانی دارای توجیه اقتصادی را به مقدار مناسب به قطر صادر کنند.

2- تحلیل وضعیت موجود:

نیاز قطر به حجم بالایی از کالاهای ساختمانی و انواع مصالح مورد نیاز در صنعت ساخت و ساز به دلیل اجرای پروژه های مرتبط با بازی های جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ است. لذا با نزدیک شدن به زمان برگزاری بازی های جام جهانی، طبق اظهار مقامات دوحه هم اکنون بیش از ۹۰ درصد پروژه های مرتبط با این رویداد مهم در قطر به پایان رسیده و یا مراحل نهایی خود را طی می نمایند. با توجه به مراتب فوق، بدیهی است که منحنی نمودار نیاز این کشور به این قبیل کالاها روند صعودی خود را در پایان سال ۲۰۱۹ پشت سر گذاشته و هم اکنون در خلال سال ۲۰۲۰ مرحله کاهش تقاضای خود را سپری می نماید. برآوردهای میدانی صورت گرفته نشان می دهند که منحنی نمودار فوق از ابتدای سال ۲۰۲۱ وارد روند نزولی خود خواهد شد. با توجه به این که بخش قابل توجهی از حجم صادرات ایران به قطر را مصالح ساختمانی و کالاهای مربوط به آن را شامل می گردید، این موضوع به نوبه خود به طور فزاینده ای ارزش و حجم صادرات ایران به قطر را متاثر خواهد نمود.

۴,۳ دارو و تجهیزات پزشکی

ظهور ویروس کرونا در چین و شیوع آن به سایر کشورها و متعاقباً آن بروز نگرانی‌هایی از احتمال اخلال در روند جاری واردات کالا به ویژه مواد غذایی و دارویی در قطر، موجب شد که دولت قطر به موضوع امنیت غذایی و دارویی و دستاوردهای این کشور در رابطه با دو مقوله مذکور بیشتر توجه کند. در گزارش پیش رو قصد داریم به موضوع صنعت داروسازی در قطر اشاره کنیم. این گزارش که توسط روزنامه لوسیل (اقتصادی) تهیه شده حاوی نکات مهم و معتبری در خصوص این مساله در قطر است.

اکنون نگاه‌های مقامات ذریبط در قطر متوجه صنعت داروسازی داخلی شده است زیرا این صنعت یکی از ارکان اصلی در دستیابی به خودکفایی است که در نهایت منجر به رسیدن به امنیت دارویی در راستای امنیت غذایی می‌شود. اهمیت صنعت داروسازی از آنجا ناشی می‌شود که با زندگی انسانی مرتبط می‌باشد اما در عین حال این صنعت به لحاظ برخورداری از ویژگی‌های بسیار خاص، از صنایع بسیار گران است.

۴,۳,۱ دارو؛ حجم ۱,۵ تریلیون دلاری صنایع دارویی در ۲۰۲۰

صنعت داروسازی به علت ارتباط مستقیم با سلامت میلیون‌ها بیمار سراسر جهان، از صنایع استراتژیک به شمار می‌آید و در کنار صنعت سلاح و نفت و گاز، از بزرگترین صنایع جهانی است. در پرتو تقاضای فزاینده جهان در نتیجه افزایش جمعیت، صنایع داروسازی یک سرمایه گذاری مطمئن با نتایج تضمین شده و سود بسیار عالی است.

از نظر داخلی، دولت قطر سعی دارد تا به کشوری پیشرو در صنایع دارویی در سطح منطقه تبدیل شود تا پس از آن به بازارهای جهانی راه یابد. حجم بازار دارو، سالانه ۷۰۰ الی ۷۲۵ میلیون دلار می‌باشد.

۴,۳,۲ نکات کلیدی صنعت داروسازی در قطر

- حجم بازار دارو در قطر: در حدود ۷۰۰ میلیون دلار در سال می‌باشد. (۲,۵ میلیارد ریال قطری در سال حجم بازار داروی قطر است)

- سهم صنایع داخلی از دارو: ۷/۱٪ از داروهای ثبت شده در قطر، در داخل کشور ساخته شده است.

- تعداد داروهای در مسیر تولید داخل: ۱۲۰ نوع دارو در مسیر تولید داخلی قرار دارند.

- واردات دارویی قطری طی دو سال: ۹۰۷ میلیون دلار طی دو سال. (۳,۳ میلیارد ریال قطری واردات دارویی قطری)

به طور کلی در حدود ۴۵۸۱ نوع دارو در داخل کشور ثبت شده که به تفکیک عبارتند از:

- تعداد داروهای وارده از اروپا: ۱۹۹۶

- تعداد داروهای وارده از کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس: ۱۰۴۳

- تعداد داروهای وارده از اردن، مصر و لبنان: ۷۴۴

- تعداد داروهای تولیدی صنایع داروسازی داخلی: ۳۲۶

۴,۳,۳ صنایع داروسازی داخلی

مهمترین شرکت های داروسازی در کشور قطر عبارتند از:

- قطر فارما

- داروسازی قطر لایف

- لوازم پزشکی قطر ژرمنی

۴,۳,۴ سهم شرکت ها از فروش داروها:

- سهم شرکت های آمریکایی: ۳۰٪

- سهم شرکت های اروپایی: ۳۰٪

- سهم شرکت های ژاپنی: ۲۱٪

- سهم سایر نقاط جهان: ۱۹٪

۴,۳,۵ امتیازات صنعت داروسازی قطر

- تمایل حقیقی در ایجاد صنایع دارویی در سطح عالی

- رقابت در بازار قطر ضعیف و تقریباً غیرموجود است
- داشتن تجهیزات و فناوری پیشرفته در سطح جهانی
- جذب سرمایه‌های جهانی متخصص در صنایع دارویی
- حمایت دولتی مستقیم و غیرمستقیم از بخش داروسازی و اعطای اولویت به محصول داخلی
- مقررات و قوانینی که سرمایه‌گذاران را برای ورود به صنایع دارویی تشویق می‌کند

۴,۳,۶ کشورهای عربی با بیشترین صادرات دارو

- اردن

- امارات متحده عربی

- عربستان سعودی

- مصر

اخیر شرکت قطر فارما خبری مبنی بر صادرات تولیدات خود به بازارهای جهانی منتشر کرد. در همین رابطه دکتر احمد السلیطی رئیس هیئت مدیره شرکت قطر فارما تأکید کرد که این شرکت در حال آماده‌سازی صدها محصول دارویی به بازارهای آمریکا، اروپا و آفریقا است و این داروها در سال جاری ۲۰۲۰ صادر خواهد شد. وی در ادامه اظهارات خود افزود سوئیس در اتحادیه اروپا، اولین ایستگاهی است که محصولات دارویی قطر فارما به آنجا صادر خواهد شد و در حال حاضر مذاکراتی برای صادرات دارو به آذربایجان در حال اجرا است. اکنون داروهای فارما در سازمان غذا و دارو در آمریکا در حال ثبت است و این یک گام مهمی برای شرکت ما بشمار می‌آید که داروهایش را به بازارهای جهانی صادر می‌کند.

۴,۳,۷ ایجاد ۴ کارخانه جدید برای تولید دارو در سال جاری

"منصور سلطان المنصور" رئیس شرکت صنایع دارویی قطر طی اظهاراتی به روزنامه الشرق الاقصادی گفت: بازار صنایع دارو آماده می‌شود تا ۴ کارخانه جدید را در سال جاری راه‌اندازی کند و اولین کارخانه را شرکت صنایع دارو قطر افتتاح خواهد کرد. "المنصور" گفت: مساحت این کارخانه بالغ بر ۳۰ هزار متر مربع است که شامل ۴ کارخانه جداگانه است و هر کدام

دارای خطوط تولید مختلفی می‌باشند که مرحله اولیه آن طی سال جاری با ظرفیت تولید ۸۰ میلیون ظرف دارو در سال اول و پس از آن نزدیک به ۸۵۰ میلیون ظرف دارو در سال خواهد بود و با راه اندازی این خطوط تولید قطر در داروهای بسیاری به خود کفایی می‌رسد و می‌تواند به نزدیک ۱۷ بازار عربی و بین‌المللی نیز صادر نماید.

۵ مناطق صنعتی در قطر

شهرکها یا مناطق صنعتی در قطر در کنار پروژه‌های صنعت نفت و گاز موجودیت پیدا کرده است. شاید در ابتدا هدفی با این منظور برای این مناطق تعریف نشده بود ولی با اجرای طرحهای توسعه ای دولت قطر در این مناطق، این اماکن بیشتر شکل منطقه صنعتی به خود گرفت و هم اکنون به عنوان شهرک های صنعتی شناخته می‌شوند.

در حال حاضر ۴ منطقه صنعتی مهم در قطر وجود دارد که عبارتند از:

- منطقه صنعتی راس لفان (RLC)
- منطقه صنعتی مسیعد (MIC)
- منطقه صنعتی دخان
- منطقه صنعتی دوحه

دولت قطر در راستای حمایت از ایجاد مناطق صنعتی در طرح جامع خود برای توسعه زیرساختهای مرتبط با رونق اقتصادی، سرمایه گذاری یکصد میلیارد دلاری در دو منطقه صنعتی راس لفان (RLC) اهداف تجمیع صنایع مربوط به استخراج و صادرات گاز و مسیعد (MIC) با هدف تجمیع صنایع مختلف را در دستور کار خود قرار داد.

دولت قطر با برنامه ریزی برای توسعه این مناطق با هدف کمک به تقویت توسعه اقتصاد پایدار در چارچوب سند چشم انداز ۲۰۳۰ سرمایه گذاری ۷۰ میلیارد دلاری را برای شهرک صنعتی راس لفان در نظر گرفته است. نقش این شهرک در دستیابی به تولید ۷۷ میلیون تن متر گاز مایع طبیعی موبد این سرمایه گذاری می‌باشد. این شهرک اصلی ترین منطقه تولید LNG در قطر شناخته می‌شود.

پذیرش ۳۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری در شهرک صنعتی مسیعد حاکی از این مسئله هست که قطر هدف های زیادی را در توسعه این منطقه مد نظر دارد. این منطقه هم اکنون پایلوت اصلی در صنایع نفت و پتروشیمی و صنایع متالورژی، فولاد، آلومینیم

پلاستیک و صنایع وابسته به صنعت ساختمان را ایفاء می‌کند. این منطقه همچنین تامین کننده گاز مورد نیاز داخلی برای صنایع پتروشیمی می‌باشد.

۵,۱ منطقه صنعتی راس لفان

شهرک صنعتی راس لفان یا به عبارتی پایتخت جهانی گاز مایع طبیعی در ۸۰ کیلومتری شمال دوحه واقع در منطقه شمالی این کشور واقع شده است. برنامه‌های اجرا شده کنونی در این شهرک بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته در سال ۱۹۹۰ برای مساحت ۱۰۶ کیلومتر مربعی در نظر گرفته شد ولی در سال ۲۰۰۴ با نگرشی بر پروژه‌های توسعه ای، این منطقه به ۲۹۵ کیلومتر مربع با هدف فعال نمودن رشد صنایع هیدروکربنی در طول بیست سال بعد از آن افزایش یافته است. شهرک صنعتی راس لفان در دو سال گذشته شاهد اجرای پروژه‌های بزرگی مانند قطر گاز ۲ (خط تولید ۳ و ۴) قطر گاز ۳ (خط تولید ۶) قطر گاز ۴ (خط تولید ۷) بوده است. همچنین این شهرک شاهد بهره برداری از پروژه‌های گاز خلیج ۲، توسعه بندر راس لفان و سیستم مشترک آب خنک کن، آب شیرین کن و نیروگاه تولید برق بوده است.

در طرح توسعه جدید این شهرک کلیه زیرساختهای مورد نیاز برای عملیات تولید، پردازش، پالایش و صادرات محصولات تولیدی در این شهرک مد نظر قرار گرفته است. در این راستا شرکت نفت قطر که متولی این شهرک می‌باشد برای مدیریت و گسترش تدریجی امکانات و زیرساخت‌ها برای پاسخگویی به نیازمندیها، طرح توسعه بندر این شهرک را در فضای ۵۶ کیلومتر مربعی به اجرا درآورده است.

این شهرک در مجموع پایلوت اصلی پروژه تولید ۱۴ خط تولید گاز برای شرکتهای قطر گاز و راس گاز قطر می‌باشد. این شهرک همچنین بزرگترین تولیدکننده محصولات دیزل و نفتا در حجم ۳۴ هزار بشکه در روز توسط شرکت اوریکس GTL نیز می‌باشد. همچنین پروژه لولوء برای تبدیل گاز به مایع بوده که اولین محموله آن در ژوئن ۲۰۱۰ صادر شده است. ظرفیت نهائی این پروژه نیز که اواسط سال ۲۰۱۲ به بهره برداری خواهد رسید ۱۴۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. این منطقه دارای تعدادی کارخانه خاص با تولید فراورده‌های گاز نیز می‌باشد.

این شهرک پذیرای تعدادی از پروژه‌های پالایشگاهی برای تولید اتیلن، هلیوم و گوگرد می‌باشد. همچنین این شهرک برای رفع نیازمندیهای خود پروژه نمک زدائی از آب نیروگاه برق را توسط شرکتهای راس لفان و راس قرطاس در اختیار دارد.

این شهرک دارای بندری به مساحت ۵۶ کیلومتر مربع می‌باشد که ۸,۹ کیلومتر آن شامل بندر و ساحل برای ۶ لنگرگاه بارگیری گاز مایع طبیعی و ۱۸ اسکله برای صادرات مایعات برای بارگیری در ظروف و علاوه بر آن دارای حوضچه ساخت و تعمیر کشتی نیز می‌باشد. حوضچه ساخت و تعمیر کشتی هم اکنون در اختیار شرکت ناقلات قطر و کیبل می‌باشد و کشتی‌های مخصوص حمل LNG در آن مورد تعمیر و نگهداری قرار می‌گیرند. در آینده نزدیک وجود این امکانات این شهرک را به عنوان مرکز خدمات و پشتیبانی و تدارکات برای رونق صنعت دریائی در خلیج فارس قرار خواهد داد. این بندر نقش اساسی را در عملیات دریائی در حوزه میدانهای نفتی فلات قاره در منطقه ایفاء خواهد کرد. همچنین در طرح توسعه این شهرک استقرار انواع صنایع مرتبط در امر ساخت و ساز، تولید و نگهداری خدمات پشتیبانی در فضای ۳ میلیون متر مربعی در نظر گرفته شده است. همچنین دریافت آخرین اخبار و اطلاعات در خصوص این منطقه از طریق سایت www.raslaffan.com قابل دسترسی خواهد بود.

۵,۲ منطقه صنعتی مسیعد (MIC)

شهرک صنعتی مسیعد که در ۴۰ کیلومتری جنوب دوحه قرار دارد شامل پروژه‌های اساسی و بزرگی می‌باشد. در این منطقه ۱۸ پروژه در بخش صنایع سنگین مانند پروژه کارخانه آلومینیم، که مرحله اول آن هزینه ۴ میلیارد دلاری در بر داشته است، ۶۸ پروژه در بخش صنایع سبک در حال طراحی و اجرا می‌باشد. همچنین ۱۷۶ قطعه زمین نیز برای پروژه‌های در دست اقدام تخصیص داده شده است. در سال ۲۰۱۰ این شهرک ۴۵ درخواست برای اجرای پروژه‌های جدید که مطالعات اولیه آن انجام شده را، برای خود داشته است.

توسعه استراتژیک شهرک مسیعد در سال ۲۰۰۷ برای یک دوره ۲۵ ساله و به منظور توسعه امکانات زیربنائی تصویب شده است. علاوه بر تکمیل این پروژه‌های توسعه ای، قرار است پروژه‌های مسکونی برای کارکنان شرکت نفت، ایجاد مرکزی جهت درمان و دفع زباله‌های خطرناک تمام محصولات صنعتی، توسعه مرکز معالجه زباله‌های غیرخطرناک و همچنین یک پروژه برای گسترش فیبر نوری در نظر گرفته شده است. مدیریت این شهرک با در پیش گرفتن استراتژی توسعه ای، درصدد اجرای پروژه‌های سنگین، متوسط و سبک در ۵ دوره ۵ ساله می‌باشد.

بندر مسیعد به عنوان مهمترین اسکله بارگیری گابرو و مصالح ساختمانی در قطر می‌باشد. بزرگترین بندر از نظر طول و تعداد اسکله‌های متعدد صنعتی و تجاری نیز می‌باشد. این بندر همچنین ظرفیت پذیرش ۵۰۰ هزار کانتینر و ۲۳ اسکله برای پذیرش ۳

هزار کشتی در طول سال را دارد. این بندر در سال گذشته ۴۰ میلیون تن کالا و مواد صنعتی، هیدروکربنی، فولاد، آلومینیم، مصالح ساختمانی و ماشین آلات را برای بهره برداری در این شهرک وارد نموده است.

در این شهرک صنعتی تعدادی از پروژه‌های بزرگ صنعتی در دست اجرا می‌باشد مانند طرح توسعه شرکت پتروشیمی قابکو ۵ و ۶ برای تولید کود شیمیایی، پروژه کیوکیم ۲، توسعه پالایشگاه نفت توسعه قطر استیل و شرکت تولید مواد شیمیایی کفاک و فاز دوم آلومینیم قطر از جمله این پروژه‌ها می‌باشد. آخرین اخبار و اطلاعات در خصوص این منطقه از طریق سایت www.mic.com.qa قابل دسترسی خواهد بود.

۵,۳ منطقه صنعتی دخان

این منطقه از بدو پیدایش نفت شاهد توسعه و گسترش بوده است. این شهرک در ۸۴ کیلومتری دوحه در ساحل غربی قطر واقع شده است و اهمیت آن، به سبب وجود چاههای نفت می‌باشد. وسعت این منطقه بالغ بر ۶۴۰ هزار متر مربع برآورد شده است. شرکت نفت قطر از سال ۱۹۷۴ مدیریت این شهرک را به عهده داشته است. این شهرک نیز پروژه‌های بزرگی مانند نیروگاه برق، پروژه نمک زدائی آب، درمان فاضلاب را در خود جای داده است. برابر طرح توسعه ای این منطقه قرار است ۱۹۳ پروژه با هزینه تقریبی ۷۰۸ میلیون ریال قطری از جمله راه، ساختمان و پروژه‌های زیربنایی مانند بیمارستان ۵۰ تختخوابی، بزرگراه ارتباطی دخان - دوحه و ساخت واحدهای مسکونی کارکنان شرکت نفت از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۲ در طی ۴ مرحله دیگر به اجرا درآید. در طرح توسعه این منطقه قرار است طرح توسعه ای چاههای نفت پروژه خزان عرب و چاه دخان و پروژه تولید گاز منطقه D به اجرا درآید.

۵,۴ منطقه صنعتی دوحه

منطقه صنعتی دوحه از جمله مناطق دیگر صنعتی برای اجرای پروژه‌های کوچک و متوسط می‌باشد. دولت قطر با هدف ایجاد تنوع در درآمد ملی طرح توسعه مناطق صنعتی را در راستای سند چشم انداز ۲۰۳۰ خود مد نظر قرار داده است. برای این منطقه زمین‌های واگذار شده برای پروژه‌ها با تامین آب و برق و گاز به قرار متری ۵ ریال قطر برای هر متر مربع برای سه سال اول از زمان امضای قرارداد و از زمان بهره برداری برای هر متر مربع ۱۰ ریال برای ۴ سال بعد و بعد از آن سالانه ۵٪ اجاره افزایش

خواهد داشت. شایان ذکر است دولت قطر در نظر دارد با هدف تامین امنیت غذایی و اجرای توسعه صنایع غذایی، مناطق کشاورزی مکانیزه نیز تعریف و اجرا نماید .

۶ پتانسیل‌های همکاری استان اصفهان و ترکیه از نگاه اتاق بازرگانی اصفهان

بررسی اقلام وارداتی قطر برحسب کدهای تعرفه شش رقمی نشان می‌دهد علی‌رغم اینکه در برخی کدهای تعرفه سابقه صادراتی در استان وجود دارد، اما قطر به‌عنوان بازار هدف در این محصولات انتخاب نشده است. به‌طور کلی، بر اساس آمارهای مرکز تجارت بین‌المللی، تعداد اقلام وارداتی قطر از جهان برحسب کد تعرفه شش رقمی در سال ۲۰۱۹ معادل ۴۰۰۰ ردیف تعرفه بوده که مقایسه این اقلام با آمارهای گمرک استان نشان می‌دهد تنها در ۸۰ ردیف تعرفه شش رقمی، بخشی از نیاز وارداتی قطر از طریق اصفهان تأمین شده است. علاوه بر این، در میان اقلام وارداتی ۸۰۰ ردیف تعرفه شش رقمی مشاهده می‌شود که سابقه صادراتی آن‌ها از استان اصفهان به سایر کشورها در سال ۱۳۹۸ وجود داشته، اما به قطر صادر نشده است که در جدول شماره ۱۳ برخی از این کالاها معرفی شده است.

جدول (۱۳) لیست ۵۰ کالای عمده وارداتی کشور ترکیه که استان اصفهان نیز صادرکننده آن‌هاست

کد گمرکی	کالا	صادرات استان (دلار)	تراز تجاری قطر (هزار دلار)
271019	بنزین	170605553	-97059
260112	سنگ های کلوخه آهن بهم فشرده شده و کنسانتره های آن	4714116	-619681
711319	زیورآلات یا جواهرآلات و اجزاء آنها از فلزات گرانبها (غیر از نقره)	5280499	-397578
721049	آهن یا فولاد تخت نورد شده با پهنای حداقل ۶۰۰mm آبکاری شده یا اندود شده با روی ...غیرمذکور در جای دیگر	37100896	-40822
730890	اسکلت و قطعات اسکلت که در جای دیگر ذکر نشده از آهن یا از فولاد	7037318	-200617
721420	میله های آهنی یا فولادی گرم نورد شده ...تاب داده شده یا با تغییر شکل یافتگی های حاصل از نورد	190106681	-6182

190531	بیسکویت هایی که به آنها مواد شیرین کننده افزوده اند	20239061	-42068
721391	میله های آهنی یا فولادی گرم نورد شده بصورت طومار با سطح مقطع دایره به قطر کمتر از ۱۴mm	74226332	-8172
680291	رخام پولیش داده شده شکل داده شده یا کار شده امانه کند کاری شده و حکاکی شده	22734654	-26409
732690	چپلت مورد مصرف در صنایع ریخته گری	10389871	-56431
730300	لوله ها و پروفیل های توخالی از چدن	12346097	-39588
271320	قیر نفت	129742385	-3671
740811	مفتول از مس تصفیه شده که بزرگترین بعد سطح مقطع عرضی آن بیش از ۶میلیمتر باشد	1813260	-225130
720839	آهن یا فولاد تخت یا گرم نورد شده بشکل طومار با پهنای ۶۰۰mm یا کمتر پیکله نشده	56772490	-6787
730830	در پنجره چارچوپ و آستانه در از آهن یا از فولاد	13015597	-19048
680221	سنگ مرمر سنگ تراورتن رخام بریده یا اره شده دارای سطح صاف یا یکپارچه	2463521	-74229
870899	اجزا و قطعات جعبه دنده برای سواری، سواری کار وانت تراکتور کشاورزی	1101604	-162071
720852	آهن یا فولاد تخت یا گرم نورد شده بشکل طومار با پهنای ۱۸۵۰mm یا بیشتر به ضخامت بیشتر از ۱۰ میلی	19225257	-8767
850710	از نوع سربسته sealed	4770936	-33177
741110	لوله های مسی آجدار از داخل	10239300	-12567
180690	شکلات غیره حاوی کاکائو به صورت غیر از بلوک تخته میله یا قلم غیر مذکور در جای دیگر	3080451	-39303
300490	دارای تولید داخلی مشابه	320159	-366194
210500	انواع بستنی حتی دارای کاکائو	6451119	-16372
392410	ظروف ملامین	2491937	-42323
190590	کاشه برای دارو	1915782	-50492

840690	اجزاء و قطعات توربین های بخار و سایر توربین های بخار آب	2654688	-36236
391810	پوشش کف دیوار یا سقف از پلیمرهای کلوروپینیل به شکل رول یا به شکل چهار گوش	9131477	-8550
790112	روی غیرمزوج محتوی ۹۹/۵۹ درصد وزنی یا بیشتر اما کمتر از ۹۹/۹۹ درصد وزنی روی	20997525	-3291
721632	پروفیل با مقطع از آهن یا فولاد گرم نورد شده ... با بلندی ۸۰ میلیمتر یا بیشتر	23919009	-2831
720838	آهن یا فولاد تخت یا گرم نورد شده بشکل طومار با پهنای ۶۰۰mm یا بیشتر پیکله نشده	39070083	-1668
200410	سیب زمینی محفوظ شده به جز در سرکه یا جوهر سرکه یخ زده (باستثنای محصولات شماره ۲۰۰۶	2574652	-24357
680229	سنگ یادبود یا سنگ ساختمانی غیرمذکور در جای دیگر بریده یا اره شده دارای سطح صاف یا یکپارچه	6599912	-9448
848180	شیرآلات بهداشتی شیر مخلوط حمام و دستشویی پیسوار و...	327036	-188950
730840	تجهیزات برای چوب بست زدن پشت دری ساختن یا شمع زدن از آهن یا فولاد	2525014	-23926
940540	چراغ سیالیتیک برای عمل جراحی	676784	-88005
392690	کیسه کلوست	990594	-58411
720917	آهن یا فولاد تخت یا سرد نورد شده بشکل طومار با پهنای حداقل ۶۰۰mm به ضخامت حداقل ۵/۰mm ولی کمتر	24330422	-2292
251710	قلوه سنگ. ریگ. ریگ های صاف و سنگ چخماق	215785	-234857
260111	سنگ های (کلوخه های) آهن بهم فشرده نشده و کنسانتره های آن	60893127	-826
940390	اجزاء و قطعات مبلهای مشمول ۰۳/۹۴	1857580	-26758
570330	کف پوش های منگوله باف از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی که در جای دیگر گفته نشده	2477419	-18142
392490	لوازم خانه داری و پاکیزگی که در جای دیگر مذکور نیست از مواد پلاستیکی	4299522	-8931

720851	آهن یا فولاد تخت یا گرم نورد شده بشکل طومار با پهناي mm ۶۰۰ یا بیشتر به ضخامت بیشتر از ۱۰ میلیمتر	3837069	-9679
210690	استابیلایزر	696466	-53237
190532	ویفل ها و ویفرها	2835362	-13005
330510	شامپوها	1017091	-35496
570390	کف پوش های منگوله باف از سایر مواد نسجی که در جای دیگر گفته نشده	88877196	-403
170490	شیرینی (همچنین شکلات سفید بدون کاکائو که در جای دیگری مذکور نباشد)	1683441	-21028
847490	اجزاء و قطعات ماشین آلات و دستگاه های مشمول ردیف ۸۴۷۴	2027222	-15968
390120	گریدلوله به صورت پودر	1633956	-18652
110100	آرد گندم یا آرد مخلوط گندم و چاودار متل Metell	1284831	-17921
391740	لوازم و ملحقات لوله و شیلنگ از مواد پلاستیکی	1013533	-22279
680299	صیقل داده شده. شکل داده شده یا کار شده امانه کاری و حکاکی شده	3868631	-5800

۷ نمایه مصرف کننده قطر

قطر ۲,۷ میلیون نفر جمعیت دارد، اما عمدتاً از مهاجران تشکیل شده است زیرا شهروندان قطری بیش از ۲۵۰,۰۰۰ نفر نیستند. جمعیت (و در نتیجه تعداد مشتری) در دهه منتهی به سال ۲۰۱۱ سه برابر شده است. میانگین سنی جمعیت ۳۳ سال است. از نظر ساختار سنی، گروه بین ۰ تا ۱۴ سال ۱۲,۶۳٪، گروه ۱۵ تا ۲۴ سال ۱۲,۳۵٪، ۲۵-۵۴ سال ۷۰,۵۹٪، ۵۵-۶۴ سال ۳,۴۲٪ و ۶۵ سال و حدود ۱٪ از جمعیت را نشان می دهد. در کل مصرف کنندگان قطری ساکنان شهرنشین هستند: این کشور با ۹۹,۴ درصد یکس از بالاترین سطوح نرخ شهرنشینی در جهان را دارد. قطر بالاترین سطح تولید ناخالص داخلی در جهان را دارد که در حدود ۱۲۵۰۰۰ دلار در سال ۲۰۱۷ (IMF) تخمین زده شده است. چنین سطح بالایی از ثروت ملی به حمایت از توسعه بازار خرده فروشی کمک کرده است ولی با این وجود هنوز نابرابری

ها مشهود است: کم درآمدترین کارگر مهاجر با متوسط حقوق سالانه در حدود ۱۹۲۰ دلار در سال (بخش ساخت و ساز)، در حالی که یک حقوق استاندارد برای کارگران، ماهیانه حدود ۵۰۰ دلار است. از سوی دیگر، شهروندان قطری می توانند به طور متوسط سالانه ۶۹۰،۰۰۰ دلار درآمد سرانه داشته باشند.

در سال های اخیر هزینه های زندگی به طور قابل توجهی رشد کرده است که به دلیل نرخ بالای اجاره بها می باشد. حضور گسترده مهاجران بر محصولات ارائه شده در بسیاری از موسسات خرده فروشی نیز تأثیر گذاشته است.

به طور کلی، برای مصرف کنندگان قطری قیمت فاکتور اصلی هنگام تصمیم گیری برای خرید است، و آنها اغلب به دنبال فروش ویژه و تخفیفات هستند. با این حال، مصرف کنندگان کیفیت کالاها و خدمات ارائه شده را نیز در نظر می گیرند و مایل به آشنایی و استفاده از محصولات جدید هستند.

بازار خرده فروشی قطر در پایان سال ۲۰۱۷ حدود ۳۵ میلیارد یورو تخمین زده شد و انتظار می رود تا سال ۲۰۲۰ به ۳۷٫۳ میلیارد یورو رشد کند (سازمان آمار قطر). قطر یکی از بزرگترین بازارهای محصولات لوکس در جهان است و انتظار می رود این روند در سال های آینده نیز ادامه یابد. توجه به مد، آگاهی از برند و مقایسه اجتماعی تأثیر قابل توجهی در نگرش مصرف کنندگان نسبت به مارک های لوکس دارد.

مصرف کنندگان قطری قبل از خرید محصول یا خدمات، به دنبال بررسی و نظرات هستند زیرا به طور کلی آنها بیش از تبلیغات، به بازخورد دیگر مصرف کنندگان اعتماد دارند. در حال حاضر، تبلیغات در روزنامه ها متداول ترین روش برای تبلیغ مواد غذایی و سایر کالاهای مصرفی سریع است.

قطر همچنین در تلاش است تا بازار تجارت الکترونیکی خود را گسترش دهد، زیرا این کشور با جمعیتی با سطح درآمد بالا، زیرساخت ICT قوی و ایمن دارای بسیاری از عناصر اصلی برای یک بازار آنلاین مطلوب است. در واقع، قطر در سال ۲۰۱۷ از نظر ضریب نفوذ اینترنت، با نرخ ۹۹ درصد، در رتبه اول جهان قرار گرفته است، با این حال، تخمین زده می شود که فقط ۱۴٪ از مردم خرید آنلاین انجام می دهند، که دلیل اصلی آن نرخ نفوذ کارت اعتباری نسبتاً کم و ترجیح مصرف کنندگان به دیدن محصول و تعامل با فروشنده ای است که می تواند به آنها اطلاعات مستقیم ارائه نماید. حدود سه چهارم معاملات آنلاین هنوز بصورت وجه نقد هنگام تحویل انجام می شود. در حالی که تجارت الکترونیکی در حال افزایش است، پیش بینی می شود تا سال ۲۰۱۹ به ۲٫۲ میلیارد دلار برسد. (از ۱٫۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷، ناشی از بخش های مسافرت، الکترونیک و مد).

در بازار قطر داشتن نماینده محلی موثرترین راه برای دستیابی به مصرف کننده است.

۸ آداب مذاکره

مذاکره در کشور قطر با آرامش و بدون شتاب در رسیدن به نتیجه انجام می شود. برخی از دانستنی‌ها درباره‌ی فرهنگ مذاکره در این کشور عبارتند از:

- ✓ تعیین وقت قبلی جهت انجام ملاقات ضروری است.
- ✓ گاهی معاملات بازرگانی هنگام برگزاری کنفرانس انجام می‌شود و دیگران می‌توانند در آن حضور یافته یا آنجا را ترک کنند.
- ✓ برخی از بازرگانان به زبان انگلیسی صحبت می‌کنند.
- ✓ در صورت آشنایی با طرف مقابل، امکان موفقیت بیشتری در ملاقاتها و جلسات رسمی تجاری وجود دارد.
- ✓ دست دادن بیشتر در میان مردان متداول است.
- ✓ در ملاقات‌های تجاری، مردان از لباس رسمی تابستانی و خانم‌ها از لباس‌های متعارف با پوشش کامل استفاده می‌کنند.
- ✓ پیشنهاد می‌شود که کارت ویزیت با متن انگلیسی و ترجمه عربی مبادله می‌شود.
- ✓ صرف قهوه در صورتی که تعارف شود، نشانه نزاکت است.
- ✓ دادن و گرفتن اشیا با دست راست نشانه‌ی ادب است.
- ✓ بهتر است برای مذاکره برنامه‌ها از پیش تهیه شود و هنگام برگزاری نشست، در آغاز درباره‌ی موضوعاتی که از اهمیت بیشتری برخوردارند صحبت شود.
- ✓ در رستورانها اگر حق سرویس منظور نشده باشد، پرداخت حدود ده درصد انعام توصیه می‌شود. ولی پرداخت انعام به رانندگان تاکسی رسم نیست.
- ✓ استفاده از یک مترجم یا فرد آشنا به زبان عربی و انگلیسی به همراه تیم در هنگام مذاکرات تجاری ضروری است.
- ✓ در هنگام گفتگو صبر و حوصله داشته باشید و از بی‌حوصلگی و عجله خودداری کنید.
- ✓ بحث با بازرگانان این کشور نیازمند گذشت زمان است.

۸,۱ هدایا و سوغات

قطر کشوری ساحلی در خلیج فارس است و فرهنگ بومی و کاری مردم آن با دریا، ساحل، ماهیگیری، قایق و کشتی همراه است. در گذشته برخی از این کشور، صدف‌های دریایی را به سوغات می‌بردند. ولی در کل رسم هدیه دادن و گرفتن قطری‌ها، تفاوت چندانی با ایرانیان ندارد و آنها نیز در بسیاری از آیین‌ها و مراسم مذهبی و یا رسمی از هدیه استفاده می‌کنند. امروزه دادن و گرفتن برخی جواهرات، ساعت‌های قیمتی و نیز انواع صنایع دستی که در این کشور وجود دارد، در میان مردم این کشور به عنوان کادو یا سوغات رواج پیدا کرده است.

۹ اهم اسناد و موافقت نامه های دو جانبه ایران و قطر

در روابط دو جانبه بازرگانی ایران و قطر، وقایع سیاسی منطقه تاثیر بسزایی داشته است، که اولین و مهمترین آن اختلاف اساسی چهار کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس از جمله عربستان سعودی، امارات متحده عربی، بحرین و مصر با قطر بود که نهایتاً منجر به قطع روابط دیپلماتیک و تحریم قطر توسط این چهار کشور عربی به محوریت عربستان سعودی در سال ۲۰۱۷ شد. در مقابل و از آثار این تحریم منطقه ای قطر توسط متحدان، اثبات حسن همجواری ایران و تقویت، رشد و توسعه ارتباطات دو جانبه با کشور قطر بود که خوشبختانه همچنان نیز استمرار دارد.

ایران در دوران تحریم قطر، علاوه بر تجویز استفاده از حریم هوایی ایران برای پروازهای قطری، با ارسال محموله های غذا به کاهش عوارض تحریم هوایی، زمینی و دریایی قطر که وابستگی شدیدی به واردات کشورهای همسایه تحریم کننده داشت، کمک شایانی کرد و این مسئله به تقویت روابط دو کشور با افزایش تقریبی ۵ برابر انجامید و تجارت محصولات غذایی، کشاورزی و غیر رشد قابل توجهی داشت. لازم به ذکر است که قیمت مناسب تر کالاهای فاسد شدنی به لحاظ مجاورت جغرافیایی ایران و قطر، از دیگر عواملی بود که منجر به توسعه صادرات این نوع محصولات گردید.

با توجه به وابستگی قطر به واردات از کشورهایی چون عربستان و امارات متحده عربی و فشاری که در دوران تحریم این کشورها به قطر وارد آمد، دولت قطر استراتژی جذب سرمایه گذاری از ایران در قطر، به جای اتکا به واردات از ایران را در دستور کار خود قرار داده است که این رویکرد سیاسی، موقعیت خوبی را در اختیار بازرگانان ایرانی، به ویژه در دوران بحرانی تاثیر تحریم های اقتصادی، قرار می دهد و بجاست که از این فرصت استفاده بهینه صورت پذیرد.

به واسطه تاثیر تحریم ها علیه قطر در سال ۲۰۱۷، توافق سه جانبه ای در زمینه حمل و نقل میان ایران، قطر و ترکیه منعقد گردید تا صادرات کالاهای ترکیه ای از طریق مسیر ایران انجام پذیرد، که این امر نیز زمینه ساز تعاملات بیشتر ایران با ترکیه است. لازم

به توضیح است که با توجه به اصول حاکم بر قرارداد های تجاری در ارتباطات بازرگانی، ایران می تواند از این موقعیت و یا سایر موقعیت های مشابه در جهت کسب منفعت بیشتر تجاری، بهره گیرد.

از دیگر تغییرات به وقوع پیوسته در عرصه سیاست خارجی و بویژه منطقه ای قطر، خروج این کشور از سازمان کشورهای صادر کننده نفت یا سازمان اوپک می باشد. قطر در تاریخ اول ژانویه ۲۰۱۹، به عضویت خود در اوپک پایان داد، که این مسئله با توجه به اظهارات مقامات سیاسی اعلام تصمیم سیاسی نبوده است. اهمیت گاز طبیعی برای اقتصاد قطر بیشتر از نفت هست و قطر ۲٪ از تولیدات اوپک را به خود اختصاص داده و در حقیقت جز کشورهای تاثیر گذار در اوپک نبوده است. لذا با بررسی این موارد، به نظر می رسد که انگیزه این خروج، تغییر برنامه راهبردی دولت قطر در بخش انرژی می باشد و بقا عضویت در این سازمان، امتیازات کمتری نسبت به خروج برای این کشور داشته است. حال نکته شایان توجه برای رابطه اقتصادی دو جانبه ایران و قطر، استفاده بهینه ایران از این فرصت در جهت تعمیق همکاری های دو جانبه بازرگانی و سرمایه گذاری های متقابل می باشد.

با در نظر گرفتن وضعیت و شرایط حاکم بر منطقه، انعقاد توافقات دو جانبه همکاری بازرگانی از ضروریات تحکیم و تثبیت روابط دو کشور می باشد، زیرا علاوه بر فراهم نمودن موجبات رشد صادرات ایران به قطر، نیاز این کشور به تنوع بخشی به شرکای تجاری، مسیر حمل و نقل از طریق ایران، مورد توجه دیگر کشورهای طرف تعامل با قطر خواهد بود و حتی می تواند در مواردی بستر صادرات مجدد برای ایران را نیز فراهم آورد.

در رابطه با توافقات بین المللی کتبی ایران و قطر اختصاراً به موارد ذیل اشاره می گردد:

- توافق نامه امنیتی بین ایران و قطر با تاکید بر صلح و دوستی در منطقه جهت تامین رفاه، آسایش و امنیت مردم دو کشور و با رویکرد توسعه گفتگوی منطقه ای در ۱۲ ماده تنظیم شده که همکاری بین دو کشور در زمینه مبارزه با مواد مخدر، قاچاق کالا، مبارزه با جعل اسناد مسافرتی، مقابله با پولشویی و فعالیت های اقتصادی غیر قانونی، مبارزه با جرایم فراملی و همچنین توسعه همکاری های فرامرزی، گسترش یافته است، که این سند دو جانبه زمینه ساز موافقتنامه های متعددی از جمله اسناد زیر بوده است:
- موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و قطر مصوب سال ۱۳۷۱ در ۸ ماده تصویب شده که در این سند، تمایل به تحکیم رشته برادری اسلامی و افزایش سطح مبادلات تجاری و همکاری های اقتصادی و فنی بر مبنای مصالح مشترک و منافع متقابل تصریح گردیده است که متعاقب آن برخی از توافقات ذیل نیز در جهت تدقیق اهداف مورد نظر منعقد گردیده اند ولی با توجه به تاریخ این موافقتنامه و در نظر گرفتن وضعیت طرفین در منطقه و به ویژه با لحاظ شرایط

حاکم بر اقتصاد ایران در دوره تحریم ها، نیاز به تجدید نظر و بررسی مجدد این موافقتنامه ضروری می باشد، که البته اخیراً در هفتمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و دولت قطر توافق جامعی در این زمینه صورت پذیرفته که درباره آن توضیحات در پایان مطلب ارائه خواهد گردید.

- موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین ایران قطر مصوب سال ۱۳۷۱ (به همراه موافقتنامه اصلاحی آن مصوب ۱۳۷۶) در جهت به روز رسانی ارتباطات هوایی) به منظور تاسیس و به کار انداختن سرویس های منظم هوایی در سرزمین های طرفین متعاهد در ۲۱ ماده تنظیم گردیده است.

- در زمینه حمل و نقل دریای پیش نویس موافقت نامه بین طرفین مبادله شده ولی هنوز به مرحله نهایی امضا و توافق نرسیده است.

- در رابطه با استاندارد نیز در حاشیه ششمین کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و قطر درباره متن سند به توافق رسیده اند ولی این توافق نیز هنوز مراحل رسمیت را جهت تصویب نهایی طی نکرده است و همچنان در دستور کار کمیسیون مشترک قرار دارد.

- در خصوص امور مرتبط با بازرگانی در سال ۱۳۸۰ موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات بر درآمد و سرمایه گذاری مشتمل بر ۲۰ ماده بین دولت های ایران و قطر و ناظر به اتباع طرفین که مقیم یک و یا هر دو کشور متعاهد می باشند، تصویب و اجرایی گردیده است. به علاوه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین ایران و قطر مشتمل بر ۱۵ ماده به منظور تحکیم همکاری های اقتصادی در جهت تامین منافع هر دو کشور با هدف بکارگیری منابع اقتصادی و امکانات بالقوه خویش در سرمایه گذاری و ایجاد و حفظ شرایط مساعد جهت سرمایه گذاری طرفین در قلمرو یگدیگر و همچنین لزوم تشویق حمایت از سرمایه گذاری متقابل در سال ۱۳۸۰ تصویب و اجرایی گردیده است.

- در همین زمینه و به منظور گسترش روابط بازرگانی، موافقتنامه کمک متقابل اداری بر ای اجرای صحیح قانون گمرکی و جلوگیری و مبارزه با تخلفات گمرکی بین ایران و قطر با در نظر گرفتن این مسئله که تخلف از قوانین گمرکی برای منافع اقتصادی، تجاری، مالی، اجتماعی و فرهنگی و سلامت ابعاد طرفین زیان آور است و با لحاظ اهمیت تعیین دقیق حقوق گمرکی و سایر مالیات هایی که به هنگام واردات و یا صادرات وصول می شوند و همچنین جهت حصول اطمینان از اجرا صحیح اقدامات مربوط به ممنوعیت، محدودیت و کنترل در زمینه کالاهای خاص و تصدیق این مسئله که برخورد با و رفع تخلفات گمرکی از رهگذر همکاری های نزدیک بین گمرکات دو طرف، امکانپذیر است، موافقتنامه مشتمل بر ۲۱ ماده در سال ۱۳۸۶ تصویب گردیده است. البته در این خصوص لازم به توضیح است که رفع موانع گمرکی از امتیازات ویژه

توافقات ترجیحی دو یا چند جانبه، معاهدات تجارت آزاد و نهایتاً عضویت در سازمان تجارت جهانی می باشد که لازم است، ایران جهت نیل به این سطح از تجارت آزاد و بهره جویی از امتیازات چنین تسهیلاتی، روابط دو جانبه خود را با کشورهای متعامل، افزایش دهد و موجبات مبادلات بین المللی تجاری بدون وجود موانع گمرکی را، فراهم آورد.

با توجه به بروز نشانه هایی از توافق میان عربستان سعودی و متحدانش با قطر با تاکید بر لزوم انسجام کشورهای خلیج پس از پیروزی جو بایدن در انتخابات اخیر آمریکا و با در نظر گرفتن سابقه روابط غیر دوستانه ای که کشورهای حاشیه خلیج در منطقه نسبت به ایران داشتند، ایران و قطر در هفتمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و دولت قطر به انعقاد و امضای تفاهم نامه قابل ملاحظه ای جهت پیشبرد روابط بازرگانی دو جانبه پرداختند.

این تفاهم نامه مشتمل بر تشکیل تیم کاری مشترک بازرگانی، همکاری بخش های خصوصی دو کشور در ایجاد مراکز تجاری مشترک، اعزام وابسته بازرگانی به سفارت خانه های دو کشور در تهران و دوحه و استفاده از بنادر هر دو کشور با هدف گسترش واردات و صادرات میان طرفین می گردد. همکاری های دو جانبه در عرصه کشاورزی و ثروت های دامی، شیلات، محیط زیست و استفاده از تجارب طرف ایرانی در این زمینه از طریق اعزام کادرها به قطر و تشکیل کار گروه های مشترک در این خصوص از دیگر مسائل مورد توافق دو کشور بود. همکاری در زمینه تولید نیازمندی های دارویی و تجهیزات پزشکی طرف قطری در ایران و تشویق بخش خصوصی دو کشور در این زمینه، توافق برای امضای یک سند همکاری در حوزه آموزش عالی و پژوهش های علمی، استفاده طرف قطری از امکانات بندری و راه آهن ایران برای ترانزیت و حمل کالا، توافقات گسترده در زمینه ارتباطات، فناوری اطلاعات، حفاظت و تعمیر کابل های فیبرنوری (زیر دریایی) از دیگر مفاد این سند بود.

همچنین در سند تفاهم نامه کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی ایران و قطر در زمینه کشاورزی شامل استفاده از تجربه ها و دانش فنی در بخش های زراعی، دامی و شیلات، در زمینه محیط زیست و استفاده از تجربه ها و دانش ایران در این بخش ها، اعزام نیروی کار ایران به قطر و تشکیل کارگروه مشترکی برای این موضوع و توافق برای انعقاد و موافقت نامه معاضدت حقوقی دو جانبه توافق شد.